

RVP ZV 2017

Jak pracovat při plánování výuky a proč?

1. Tabulky s očekávanými výstupy, to je to, co by žáci měli umět po absolvování základní školy. Každá vyučovací hodina by se měla vztahovat k některým z nich. Jsou formulovány obecně a mnoho z nich se bude opakovat. Nejvíce první okruh – geografické zdroje dat, kartografie a topografie. Téměř v každé hodině zeměpisu pracujete s nějakými zdroji informací, typickými pro zeměpis. Učebnicí počínaje, přes mapy a atlasy, až po internet nebo turistické průvodce, časopisy apod.

2. Vybráním správných očekávaných výstupů do přípravy na výuku Vás opravňuje k tomu, abyste výuku vedli podle sebe. Příklad:

Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Je pouze na Vás, zda použijete k tomuto výstupu příklad z učebnice, či jiné příklady, které si připravíte na jiném místě v okolní krajině, ČR nebo v Evropě a ve světě. Zda využijete obrázek z učebnice nebo z internetu, jestli využijete nějakou animaci apod.

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů

Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině

Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy

Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů

Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu

Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa

Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny

Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států

Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa

Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel

Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje

Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit

Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků

Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny

Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)

Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy

Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům

Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu

Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit

Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy, žák:

Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny

Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

DÍLČÍ CÍLE

- 1. K formulaci dílčích cílů použijte níže uvedenou tabulku. Při jejich formulaci postupujte od nejjednodušších cílů až po složitější. Začněte s faktografií a zapamatováním. Důležitá je formulace cílů pro porozumění. To by se měla naučit většina žáků – něco vysvětlit, uvést příklad, říci vlastními slovy apod. Cíle z nejvyšších kategorií používejte pro ty chytřejší, aby se nenudili. Tím budete splňovat i diferencovaný přístup k žákům. Budou něco hodnotit, posuzovat, tvořit závěry, obhajovat vlastní řešení, názor apod.**
- 2. Vyvarujte se formulacím, kde se vyskytují slovesa jako dokáže, bude schopen apod. Ne tedy dokáže určit, ale určí, ne bude schopen vysvětlit, ale vysvětlí.**
- 3. K čemu slouží dílčí cíle. ZEJMÉNA K TOMU, CO BUDETE POMOCÍ UČEBNÍCH ÚLOH A DOTAZŮ OVĚŘOVAT. BUDETE VĚDĚT NA CO SE PTÁT.**

ZÁVĚR

TOHLE VŠE SE BUDETE UČIT PO CELOU DOBU SVÉ PRAXE, ALE JEN ZA PODMÍNEK, ŽE CHCETE ZMĚNIT ZABĚHNUTÉ STEREOTYPY A PŮJDE VÁM ZEJMÉNA O TO, PROČ DANÉ TÉMA VŮBEC UČÍTE, CO NA NĚM CHCETE UKÁZAT.

Tabulka 1

Taxonomie kognitivních cílů (Bloom, 1956), rev. Andersonem a Krathwohlem (2001)

Cílová kategorie (úroveň osvojení)	Typická slovesa k vymezení cílů
<p>1. Zapamatovat – termíny a fakta, jejich klasifikace a kategorizace, reprodukce znalostí</p>	<p>definovat, identifikovat, vytvořit seznam, vyjmenovat, opakovat, vzpomenout si, rozpoznat, zapsat, spojit, zopakovat, podtrhnout, zvýraznit</p>
<p>2. Rozumět – převod z jedné formy komunikace do druhé, jednoduchá interpretace, extrapolace (vysvětlení)</p>	<p>vybrat, uvést příklad, předvést, popsat, určit, rozlišovat, vysvětlit, vyjádřit, říci vlastními slovy, vybrat, přeformulovat, sdělit, přeložit, simulovat, vypočítat, zkontrolovat, změřit</p>
<p>3. Aplikovat – použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, pravidla, metody, techniky, postupy, obecné myšlenky v konkrétních situacích)</p>	<p>aplikovat, demonstrovat, interpretovat údaje, načrtnout, zobecnit, uvést vztah mezi, plánovat, použít, prokázat, registrovat, řešit, vyzkoušet, rozlišit, připravit, zaznamenat</p>
<p>4. Analyzovat – rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky a části, stanovení hierarchie prvků, vysvětlení, zdůvodnění, princip jejich organizace, vztahů a interakce mezi prvky</p>	<p>analyzovat, provést rozbor, najít vztah, porovnat, shrnout, dát do souvislostí, seřadit do logických posloupností, identifikovat příčiny a následky, kategorizovat, diskutovat, klasifikovat, kombinovat, odhadnout, odvodit, zpochybnit, vyřešit, diagnostikovat</p>
<p>5. Hodnotit – posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která žák sám navrhne</p>	<p>kritizovat, obhájit, ocenit, posoudit, podpořit názory, oponovat, prověřit, srovnat s normou, vybrat, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit</p>
<p>6. Tvořit – složení prvků a jejich částí do předtím neexistujícího celku, složení nového uspořádáním (pojmu a principů)</p>	<p>upravit, organizovat, formulovat, reorganizovat, složit, navrhnout, spravovat, řídit, vytvořit systém, zrekonstruovat, předpovědět</p>